

SKAUTU AIDAS

1959 m. vasario mėn., Nr. 2

Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis ● Oficialus Lietuvių Skautų Sąjungos organas ● Leidžia LSS Tarybos Pirmija ● Leidimą tvarko LSB Vadija ● Vyr. redaktorius v.s. Č. Senkevičius ● Sesierys redaktorė s. O. Gailiūnaitė ● Brolijos redaktorius jūr.s. B. Stundžia ● Ilustratorius s.v. v.sl. V. Girnius ● Adresas: Č. Senkevičius, 788 Windermere Ave., Toronto 9, Ont. Canada, tel. RO.2-0549 ● Administracija: s. L. Eimantas, 310 Emery St., London, Ont. Canada ● Ekspedicija: s.v.v.sl. J. Karasiejus ● Prenumerata metams \$3.00 (Kanados), pusei metų \$1.50 ● Smulkūs skelbimai iki 20 žodžių \$1.00 ● Spausdina TIME PRESS, 186A Wallace Ave., Toronto 4, Ont., Canada, tel. LE. 2-2259. Lithuanian Boy- and Girl Scout periodical. Editor C. Senkevičius, 788 Windermere Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

DIDŽIAI GERBIAMIEJI,

Lietuvių Skautų Sąjungos 40 Metų sukakties proga prašau priimti mano nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Su gilia pagarba -

A. Polišaitis
Lietuvos Konsulas
Sao Paulo, Brazilija

"SKAUTŲ AIDUI" PAREMTI AUKOJO :

1. K. Vabolis	\$ 1.00
2. S. Miknaitis	.83
3. E. Lileika	1.32
4. v.s. kun. St. Yla	4.65
5. J.E. vysk. V. Brizgys ...	2.73

Nuoširdus ačiū

Administratorius

MIELIESIEMS "SK. AIDO"

SKAITYTOJAMS IR PLATINTOJAMS

"Sk. Aido" vėjus baigiasi šį mėnesį. Daugumas mielųjų skaitytojų dar neatnaujino 1959 m. prenumeratos. "Sk. Aido" administracija, nenorėdama nutraukti su skaitytojais malonaus ryšio, visiems 1958 m. prenumeratams 1959 metų pirmą numerį jau yra pasiuntusi. Taip pat dar daugumai skaitytojų siunčiamas ir antras šių metų "Sk. Aido" numeris, nes tikima, kad prenumerata bus tuoju pat pratęsta. Todėl labai maloniai prašoma, kaip galima greičiau, tiesiog ar per platintoją TUOJAU 1959 M. PRENUMERATĄ ATNAUJINTI. Administracija labai apgailestauja, bet tiems skaitytojams, KURIE DELS PRENUMERATOS ATNAUJINIMĄ, JAU NEBEGALĖS IŠSIŪSTI Š. M. "SK. AIDO" TREČIO NUMERIO. Prašoma paskubėti, kad mūsų ryšiai nenutrūktų. Atskirų pranešimų administracija dėl laiko stokos negali išsiųstinėti.

Jūsų "Sk. Aido" Administratorius

Pereitų metų lapkričio mėn. paskelbtas aukų rinkimo vėjus stovi maždaug tokią padėtį (š. m. sausio vidury): iš išsiųstinėtų 800 aukų lapų - pasižadėjimų atgal su aukomis sugrįžo apie 3%. Lyginant, tai yra labai mažas procentas, o juo labiau, skaičiuojant aukas pinigais. Didesnėmis sumomis aukojo: ps. Dr. Vainutis Vaitkevičius, ps. kun. Jonas Pakalniškis, s. Olegas Gešventas ir kiti. Džiamborės Fondas visiems aukojusiems ir pasižadėjusiems labai dėkoja.

Norėtume atkreipti dėmesį, kad mes labai ir labai pasigendame mažesnių aukų. Gerai žinome, kad didesnėmis sumomis ne visi galime aukoti, bet mažesnėmis - ne vienas įstengtume be didesnio vargo. Todėl laukiame aukų mažesnėmis sumomis, kiek kas įstengia: nesvarbu aukos dydis, bet svarbu pats aukojimo faktas.

Už "White Badge" leidinį atsilygino: Elizabeth skautai per A. Bitėną - 15 dol., Los Angeles senųjų skautų Židinys per K. Prišmantą - 10 dol. Dėkojame. Šia proga norime priminti, kad yra ilgas sąrašas vienetų, paėmusių "White Badge" platinti ir iki šiol dar neatsiliepusių. Nuoširdžiai prašome "White Badge" platintojus užbaigti atsilyginti. Džiamborės Fondui siunčiami tik pinigai, o neišplatinti WB grąžinami ten, iš kur gauti.

DF aukos siunčiamos: K. PAŽEMĖNAS, 1224 STANFORD ST., SANTA MONICA, CALIF., USA.

Viršelis V. Girniaus

Sustokime ir susimąstykime...

v.s. Al. Matonis, LSB VSP

Štai ir Vasaris. Žymesnių įvykių prisiminimo grandinėje, šį mėnesį turim paminėti svarbiausią mūsų šventę — Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo dieną 1918 m. II. 16, bei mūsų tautos tėvo, visą savo amžių pašventusio tėvynės reikalams, dr. Jono Basanavičiaus gyvenimą ir mirtį. (Keistu sutapimu jis mirė Vilniuje 1927 m. vasario 16 dieną).

Manau, kad planingai veikiančiame vienetė, svarbiausia Vasario mėnesio darbų ir apmąstymų jungiamoji mintis, tikriausiai bus pašvęsta mūsų tautiniams reikalams

Ruošiantis didžiajam minėjimui, atrodo bus gera proga kiek stabtelėti, susimąstyti ir pasitikrinti, kaip mes vykdome savo šūkio "Dievui, Tėvynei ir Artimui" tėvynei skirtą dalį?

Dažnai gražiai pasikalbam ir pagalvojame apie mūsų ir mūsų tėvų tėvynę — Lietuvą. Neretai padarome ir vieną kitą jai skirtą "gerąjį darbėlį". Tačiau rečiau pagalvojame apie tai, kas toji Tėvynė yra, kodėl turime ją mylėti, jai dirbti ir kartais dėl jos aukotis? Pasėkime žemiau duodamas mintis.

Jauname, kaip kiekvienam yra brangi savoji šeima, visi jos nariai, kaip didžiųjų įvykių progomis stengiamės susirinkti drauge, pasidžiaugti, viens kitam padėti.

Prisimename taip pat, kaip miela yra savoji tėviškė, tikriausia vieta, kur tėvų gyventa, kur kartais ir mūsų jaunystę praleista, kur paliko tiek daug brangių daiktų, vaizdų ir prisiminimų...

Kas man ir Jums yra savoji šeima,

tas lygiai mums visiems kartu yra mūsų tauta, nes ji didžioji mūsų šeima.

Lygiai taip pat ir tėvynė — Lietuva, nes tai didžioji mūsų visų tėviškė.

Trumpai sakoma, kad tėvynė yra šalis, kurioje nuo amžių gyveno mūsų protėviai, tėvų tėvai, mūsų tėvai ir net kai kurie iš mūsų...

Tėvynė yra Viešpaties dovana. Pats Kristus ne kartą nurodė, kad Ją privalome mylėti ir gerbti, kaip savo motiną.

Ją mylėti yra pareiga, privaloma ne tik joje gimusiems ir gyvenusiems, netik ją mačiusiems ir gerai dar prisime-

L.S.S-gos ordinarai ir garbės ženklai (iš kairės dešinėn): Už Nuopelnus — rėmėjų, Už Nuopelnus — sktn. ir skautų, Padekos — Rėmėjų, Padekos — sktn., Geležinio Vilko ordinas, Lelijos, Gyvybės Gelbėjimo su pavojumi, Gyvybės Gelbėjimo be pavojaus (pats ordinas dar tebegaminamas) Pažangumo — skautų, Pažangumo — skaučių, Tėvynės Sūnaus-Dukros, vėliavos. Nuotr. K. Pažemėno

nantiems, bet ir visiems kitiems lietuvių kilmės vaikams, kurie jos niekad nėra matę, arba ir visai maži būdami iš jos išvyko ir jau beveik neprisimena. Ir jie turi ją mylėti, gerbti ir elgtis, kaip su tikra savo motina.

Iš padavimų ne kartą girdėjome, kad mylėti jauną, gražią, nieko iš vaikų nereikalaujančią, bet viską savo vaikams atiduodančią motiną nėra sunku.

Bet degti tikra meile paliegusiai, be laiko susenusiai, kartais dėl ligos tvirtai nepaeinančiai ir nieko jau, nors ir laikinai, savo vaikams negalinčiai duoti motinėlei yra didelė dorybė.

Taip yra ir su mūsų motina Tėvyne. Kitados ji buvusi didi ir galinga. Žirgų kanopos skrodė ją nuo Baltijos iki Juodųjų marių, imperatoriai ir karaliai ieškojo mūsų kunigaikščių užuovėjos. Tokia ji mums visiems patinka.

Dabar ji pavergtą, kiek sulinkusi ir ligos nukamuota bei supančiota. Laikiniai ji pati mažai ką gali mums duoti.

Tokią tėvynę gerbti ir mylėti, apie ją visur ir visiems tik gražiai kalbėti ir priminti, jau yra didelė dorybė ir gražiai atliekama pareiga. Tam reikia jau kiek ir pasišventimo bei pasiaukojimo.

Mylėkim tad ją šventai, kaip tikrą savo, neįkainuojamą ir nepakeičiamą Motiną.

Vėl sakome, esą Tėvynę sudaro: žemė, jos gamta, žmonės, jų papročiai,

kalba ir tėvynės dvasia.

Laikiniai nustojome jos lygumų ir kalvėlių, nematome jos pavasario, negirdime lakštingalos, nematome vieno kito artimo žmogaus. Bet mums liko gražieji papročiai ir taurios tradicijos, nuostabią gimtoji kalba ir kaitri tėvynės meilės dvasia.

Naudokime visa tai visur ir kasdieną. Kartu dar atsiminkime, kad visi aplink mus esą tėvynainiai yra tikrieji mūsų broliai ir seserys.

Senovės graikas išsižadėjęs, ar pamiršęs savo tėvynę, negalėdavo garbinti savo dievų ir prarasdavo kitas teises. Tėvynę ginti jam buvo švenčiausia pareiga.

Mūsų istorija byloja, kad lietuvius nuo amžių mylėjo ir gynė savo tėvynę. Kiek tam turime gražių pavyzdžių ir padavimų. Kovotojais buvo visi.

Mūsų tėvynė vėl smarkiai naikinama. Jai reikia daugiau tikrų kovotojų dėl jos reikalų iš laisvėje gyvenančių lietuvių tarpo.

Laisvės "aplinka" tačiau, atrodo, tam nėra visai palanki: ne visi laisvi lietuviai eina tvirtu, lietuvišku, keliu; kiti — nors lietuviškai dar kalba, bet Lietuvos reikalai jiems jau nebetiek rūpi; dar kitiems — jau ir susikalbėti lietuviškai darosi sunku... Tai liūdnas reiškinys.

Atėjo laikas Tau, Sese-Brolī, susi-

TIKĖJIMAS

(Ištrauka iš scenos vaizdelio "Lietuva")

mąstyti ir, atnaujinus savo duotą pasižadėjimą, tarnauti tėvynei, drąsiai stoti į tikrų kovotojų priekines eiles. Ginklų ir kovos būdų tam yra daug. Kiekvienas pasirinkime jų pagal savo išgales.

Apsišarvokime nuo galvos iki kojų kantrumu ir atkaklumu, žiniomis apie tėvynę ir jos padėtį, karštu jaunatvišku pasiryžimu ir stipria lietuviška dvasia.

Didžiukimės visur esą lietuviais; tos senos, garbingos ir kultūringos tautos vaikais.

Kovokime su pasireiškiančiu neryžtingumu lietuvių išlaikymo darbe; siekime visur vienybės; nevengkime atsakomybės ir pareigos; tėvynės reikalus statykime aukščiau savo reikalų.

Kiek daug galime padaryti, paskirai ir vienetais, kiekvienos darbo sueigos metu ir tarp jų.

Be to, nors ir mažesni, bet dažnesni "gerieji darbeliai" tėvynės reikalui; tam tikslui atidėtas atliekamas centas; grynas lietuviškas žodis šeimos ir savo vienetų narių tarpe ir pagaliau nuoširdi malda: "Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį..." — tikrai mums padės gražiai atlikti mūsų pareigas ir meilės tėvynei uždavinius, už kuriuos tėvynė neliks ir mums skolinga.

Sustokim tad, susimąstykite ir pasiryžkite!

Budėkime!

Aš sapnavau, kaip Lietuva prisikėlė,
Sapne girdėjau — šaukė ji mane...
Taip, tik sapne,
O čia,
Kaip amžinai prakeiktos vėlės,
Kaip bendro nerimo dvasia
Iš krašto trenkiamės kraštan — —
Raudonas slibinas tėvynę mano drasko
Mirtin sugrįžt nenoriu. Negaliu,
Nes aš vistiek tvirtai tikiu,
Kad paskutiniai mano žingsniai ženg
keliu
Kurs tiesiasi per mano laisvą kraštą
Nuo Molodečno ligi Baltijos krantų...
Už tai dėkingas būsiu, Dieve, Tau — —

Vyt. Anilionis

Iškilmingos sukaktuvinės
pamaldos Čikagoje
Nuotr. L. Knopfmillerio

Atgailos ir maldos dvasioje

Alfa Sušinskas

Gavėnia yra religinės rimties laikotarpis. Ji — puiki proga žmogui giliau į save pažvelgti ir labiau save pažinti.

Gavėnios dvasia skatina kiekvieną krikščionį bent truputį uoliau pasimelsti, daugiau artimo meilės parodyti, bent šiek tiek daugiau atsisakyti nuo to, kas žmogui šiaipjau sudaro malonumą, be kurio jis, vis dėlto, gali išsiversti ir gyventi.

Pagaliau gavėnia yra metas, kada mes ypač jautriai pergyvename savo Išganytojo kančią, besirengdami sutikti Jo Prisikėlimą iš mirties.

Atrodo, maža tėra krikščionių, kurie gavėnią praleistų nė kiek neįsijungę į jos dvasią, kurie kuomet nors neatžymėtų šio rimtojo laikotarpio.

Tik pasidairykime po žmones: jiems neįjungiant, pasekime juos šiuo šventuo-

Džiamborės fondui aukokime visi

IV TS susitiko: v.s. dr. V. Čepas, v.s. O. Zailskienė, v.s. J. Kuprionis ir v.s. P. Jurgėla

ju gavėnios metu.

Jaunasis Kaziukas, kaip ir visi vaikai, labai mėgsta saldumynus. Jis beveik kasdien vis ką nors iš saldumynų pakramto, pačiupia, palaižo. Kartą tėvas jam paaiškina, kad tokiame vyrui, kaip jam, netinka gavėnioje smulžauti, nes ji primena Gerojo Išganytojo kentėjimus už visus žmones. Tėvas jam pasiūlo susilaikyti nuo saldumynų iki Velykų. Jei išlaikysias, tai bent vyras jis bus! Tėvas taip pat dar pataria, kad šitokią savo nusigalėjimą jis skirtų iš meilės Gerajam Išganytojui ir už kenčiančiąją, pavergtąją Lietuvą... Kaziukas su noru vykdo savo gavėninį pasiryžimą ir tuo net didžiuojasi.

Jaunasis Kaziukas gyvena gavėnios dvasia.

Šis vyras nelabai linkęs į maldos gyvenimą, nors jis ir atlieka, ką Bažnyčia įsako. Jis save laiko ne iš uoliųjų... Betgi kiekvienais metais jis gyvai pergyvena gavėnią: daugiau meldžiasi ir kartą į savaitę apvaikšto kryžiaus kelius, kuriuos jis labai vertina.

Diana yra gyvo ir linksmo būdo mergina. Ji mėgsta įvairias pramogas ir jose aktyviai dalyvauja. Tačiau gavėnios metu ji atsisako nuo jų: jos nepamatysi nei šokių salėse, nei kinuose, nei kito-

Lotynų Amerikos vadovų kursai Jamaikoje. Pirmas iš kairės stovi v.s. P. Neniškis, Venezuelos Rajo no vadeiva.

kiuose pasismaginimuose. Betgi ji nevaikšto nosį nukabinusi. Tik ji būdama uoli krikščionė, šiuo šventuoju metu daugiau susitelkia religinėms vertybėms, tuo dar patrauklesnė pasidarydama ir savo moteriškąją vertę padidindama.

Toks vienas fabriko darbininkas, nors ir ne girtuoklis, yra nemažas alaus mėgėjas. Gi per gavėnią jis nė gurkšnelio alaus, kuriuo kaip per Užgavėnių vakarą užsigavi, tai tik per Velykas atsigavi...

Antanas yra rūkantysis. Nors rūkyti yra ir nesveika, ir išlaidinga, ką padarysi — jis rūko, kartais net ir per daug. Tačiau per gavėnią — jis nė dūmelio nepapučia. Žinoma, pirmomis nerūkymo dienomis jis jaučiasi lyg be galvos. Paskiau jau lengviau... Per gavėnią nerūkydamas, jis tiki savęs atsižadęs ir save apvaldąs.

O kiek daug visokių kitokių apsimarinimo ir pasiaukojimo pavyzdžių tikintieji parodo gavėnios metu! Jų dauguma yra niekam nematomi ir nežinomi.

Kiekvienas geras krikščionis pagal savo išgales, turimas sąlygas ir pagal savo išmanymą stengiasi gavėnią išgyventi gavėninėj dvasioj, kuri yra mal-

dos, atgailos, apsimarinimo ir susimąstymo dvasia.

Brolis ukrainietis sveikina IV TS.
Nuotr. L. Knopfmillerio

TURTAS

Alvydas Pautkus

(tąsa)

Pastačiau kampe ant staliuko žvakidę, paprašiau svečią sėstis ir uždegiau lempą. Tik akimirkos užteko pažvelgti į nepažįstamojo veidą, kad jame pamatyčiau baimę ir didelį rūpestį.

Tokie veidai šiuo metu nebestebina ir nebegąsdina. Atspėjau, kad su šiuo žmogumi yra atsitikę tai, kas dabar atsitinka šimtams mūsų nelaimingų tautiečių, kenčiančių vien dėl to, kad mylėjo ir tebemyli savo kraštą. Ir aplinkybės, vedančios į didžią tragediją, yra visiems labai panašios.

— Atleiskite, tėve, kad tokiu laiku esu priverstas trukdyti jūsų ramybę ir poilsį, — prašneko tuoj pat vyras kimiu, kiek drebančiu balsu.

— Nesijaudink, prieteliau, — skubėjau raminti, — aš būsiu laimingas, galėdamas padėti.

— Jūs esate kunigas Arelis?

— Taip.

— Mano pavardė Vilkaitis... Manau, jūs pažįstate mano žmoną ir dukrelę?...

— O! Ponas Vilkaitis! Na, kaip jūs čia dabar?

— Atvykau aplankyti šeimos, kuri, kaip žinote, jau antras mėnuo čia gyvena. Atvažiavau devintą valandą. Iš stoties pėsčias atėjau į Lygumus, susiradau ponios Vaišnienės namą ir buvau laimingas, pamatęs vėl savo šeimą. Paguldėm Jūrą ir, žiburio nebedegdami, kalbėjomės. Žmona daugiausia man pasakojo apie jus.

Buvo jau pirma, kai kažkas smarkiai pasibeldė į duris. Girdėjome vyriškus balsus gatvėje. Buvo aišku, kokie svečiai ateina. Man beliko mėginti vienintelį kelią — bėgti pro užpakalines duris, tariant sau, kad namas neapstotas, nes

Malkų gamyba stov. virtuvei.

Nuo t. J. Gaidžio, Nr. 11845

Nuėjau į savo miegamąjį tęsti poilsio. Bet užmigti tuoj pat negalėjau. Vis mąsciau apie žmogų, per šimtmečius jau taip toli nuėjusį nuo Kalvarijos kalno...

Spalio 12 d. Trečiadienis. Dažnai žmogus praeities labiau ilgisi, negu ko nors dar laukiamo. Ypač, kai ir sulaukti nieko geresnio nebesitiki. O praeityje tiek daug gražių dalykų sužiba, tiek puikių dienų pasivaidena, kurias gyvenant jos kitokios atrodo.

Aš savo praeityje — kai žvelgiu į ją tokią tolimą, kaip sapną, seniai sapnuotą — su didžiausiu džiaugsmu apsisioju vaikystėje ir labiausiai vertinu anų mažųjų dienų draugus.

Ar ne puikus tas Miškinis? Jį ir dabar taip vadinu. Jis man daug padeda. Jis yra labiausiai patikimas žmogus visoje apylinkėje ir jis šianakt nuves poną Vilkaitį pas tėvuką.

Girdžiu — už sienos tyliai kalbasi ponas Vilkaitis su žmona. Baisioji naktis praėjo geriau, negu buvo galima tikėtis. Ponia Vilkaitienė sugebėjo milicininkus įtikinti, kad jos vyras dar turįs būti Kaune. Žinoma, žinia buvo perduota, ir jis ten ieškomas. Kuo gi nusikalto ponas Vilkaitis? Visa kaltė — praeitis, ta, kuri dabar kiekvieną žavi. Teisingumo ministerijos valdininkas, atsargos leitenantas, šaulių būrio vadas naujosios santvarkos kūrėjų turi būti likviduotas. Ne vienas, panašus į jį jau kankinamas tardytojų rūsiuose.

Kam ašaros, o kam juokas...

Nuotr. K. Pažemėno

Moderni draugininkė vadovauja

Jie tikėjosi užklupti mane miegant. Tyliai praverdamas duris į kiemą, dar gurdėjau, kai žmona paklausė: „Kas čia?“ „Milicija!“ — šuktelėjo ten. Per kiemą, sodelį, per kažkokias pievas visai išbėgau iš miestelio į laukus. Kiek palaukęs, dirvonais apejau miestelį ir pasukau tiesiai pas jus... Nebemačiau nė vieno žiburio miestelyje. Gal jie ir patikėjo, jei žmona pasakė, kad manęs čia niekada nemačiusi?... Aišku, jau, kad esu sekamas ir įtrauktas į suimamųjų sąrašus. Man belieka prašyti jūsų pagalbos.

Aš užpūčiau lempą.

— Gal ir tas žiburys nebereikalingas, — pasakiau ir atsišliejau į šiltą krosnį, nes kambarys jau buvo pravesęs, o mano plonas apdaras nešildė.

Ponas Vilkaitis brakstelėjo kėdėje.

— Galiu pasiūlyti jums savo tėviškę. Netoli nuo čia. Vietos užteks, ir kurį laiką saugiau jausitės. Rytoj pranešiu tėvukui, o naktį galėsite iškelti. Tai viskas, ką aš šiuo metu galėčiau jums rekomenduoti, — tariau atvirai, gailėdamas žmogaus, kurį nužmoginti atėjo čia svetimieji.

— Tai jau labai daug, — atsakė jis, — aš turiu dingti, ir man nesmagu nė pagalvoti, kad už tokią paslaugą aš negaliu niekuo atlyginti... Aš galiu tik dėkoti tėve...

— Nesijaudink ir būk stipresnis, negu manai, kad gali būti. O dabar patraukim čia prie krosnies sofą ir pamėgink užmigti. Rytoj pasimatysim... Labanaktis...

Ivorių tautų atstovai po-
sitarime su v.s. dr. V.
Čepu IV-toj TS.
Nuotr. VI. Bacevičiaus

Už meilę savo kraštui šiuo metu ten-
ka skaudžiai apmokėti. Bet tas tą meilę
dar tik labiau didina...

Spalių 24 d. Pirmadienis. Jų vadi-
namas valymas vyksta toliau. Vakar
naktį suėmė poną Girūną, vos tik par-
grįžusį iš Šiaulių. Ne vieno patarimai
slėptis jam nepadėjo. Jis buvo įsitiki-
nęs, kad ūkininkų naujoji valdžia ne-
liesianti. Daugiausia, kas jo manymu
galėjo įvykti, tai žemės apkarpymas iki
30 ha. Deja, to jiems neužtenka, ir po-
nas Girūnas už savo klaidingą įsitikini-
mą turės daug daug kentėti. Telengvi-
na Visagalis jo kančias...

Spalių 26 d. Trečiadienis. Buvau
pašauktas į miliciją ir apklaustinėtas.
Jie man paaiškino, kad tai paprasti for-
malumai, kuriuos turį atlikti LTSR in-
teligentai... Apie dvi valandas užtru-
kusiame pokalbyje teko suteikti daug
apie save ir savo gimines žinių. Mano
visi atsakymai buvo surašyti į ilgą an-
ketą, po kuria turėjau pasirašyti.

Belieka galvoti, kad esu įtariamasis.

Ką gi — esu tik vienas iš daugelio.

Lapkričio 10 d. Ketvirtadienis.
Miškinio ir Onutės Pranukas jau aštuo-
nerių metų. Vakar kukliai atšventėm
jo gimtadienį. Geras jis mokinys, geras
ir ryšininkas, kai reikia. Jam nubėgti
pas tėvuką į pamiškę, nunešti ponui
Vilkaičiui žmonos ar mano laiškėlį —
vienai juokai. Jis tik ir laukia tokių iš-
vykų. Tylus, ramus, kaip tėvas, ir juo
pasitikėti kiekvienas galėtų.

Šala ir ramiai sninga. Lygumai skęsta
pusnynuose. Vaikai tempiasi rogutes,
ieškodami aukštesnių kalnelių.

Lapkričio 11 d. Penktadienis. Iš
Šiaulių gavau valdišką raštą: "...kai
kurių tamstos suteiktų žinių patikslini-
mui žemiau nurodytu adresu ir laiku
prašau atvykti... Šio isako nevykdy-
mas būtų supastas kaip vengimas at-
likti nustatytų privalumų..."

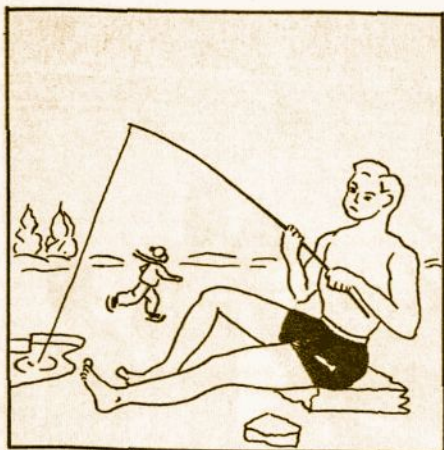
Raštas neiskaitomu parąšu pasirašv-
tas ir antspauduotas. Vadinasi, nėra pa-
prastas laiškėlis.

Nebelieka kito kelio. Reikia vykti.

Ar jau pratešei

„SKAUTŲ AIDO“ prenumeratorą.
JAVUS BAIGIASI.

Atkaklūs savų sporto šakų mėgėjai...

Aš žinau, kad gero ten nieko nebus. Gal nebegrišiu? Vienas Dievas žino mano kelius. O kančios ir mirtis — tai nėra žmogaus pražuvimas, tai nėra nė gyvenimo pabaiga. O vistiek daug mano mylių tautiečių šito nesupranta ir į mirtį eina, desperatiškai šaukdami: aš noriu dar gyventi.

Lapkričio 12 d. Šeštadienis. Pasikviečiau tėvuką atsisveikinti. Pilnos jo akys ašarų. Pro jas jis matė mane kitokį negu aš iš tikrųjų dabar esu. Aš jo vienintelis sūnus. Buvau ir esu. Mažai jis kalbėjo. Išeidamas pabučiavo man rankas. Mane sukrėtė šiurpas, kai pagalvojau, jog jis nebedrįsta mano veido prisiliesti. Negi pro ašaras jis žiūrėjo į parapijos vikarą? Jis žiūrėjo į sū-

nų. Ir kai pribėgęs jį apkabinau ir pasakiau "Tėveli, aš sugrišiu" — jis balsu pravirko kaip mažas vaikas. Tokio savo tėvo niekuomet nebuvau matęs...

Aš ilgai klūpojau prieš Nukryžiuotąjį, kad į mane sugrįžtų susvyravusi stiprybė...

Lapkričio 17 d. Ketvirtadienis. Visi kiti žmonės šiomis dienomis man kažkaip šešėliais pavirto, kai iš tolimosios praeities, tartum iš kapo prisikėlęs, prieš mane atsistojo žmogus, kuris anais jaunystės metais mane bandė temptis savuoju keliu.

Kai pirmadienį nuvažiavau į Siaulius ir nuėjau, kur man buvo skirta, prie didelio rašomojo stalo sėdėjo išdžiuvęs, beveik visiškai prailęs žmogus, kurio veidas pasirodė man kažkur matytas.

— Tamsta kunigas Jonas Arelis? — paklausė jis tiesiai, man vos įėjus.

— Taip, — atsakiau, stebėdamas matytą veidą.

Žmogus atsistojo ir priėjo prie manęs.

— Aš Pijus Kasiulis, — ištiesė man ranką.

Suvirpėjo mano širdis. Viešpatie, iš kur? Mačiau jį paskutinį kartą pono Giedrio bute tą baisųjį vakarą. Vėliau tik nuotraukas laikraščiuose. Jis buvo nuteistas kalėti iki gyvos galvos sunkių darbų kalėjime. Jis buvo dingęs iš pasaulio, ir man nė į galvą neatėjo, kad dabar, tėvynės laisvės dienoms pasibaigus, teks su juo vėl susitikti. Dargi tokiais aplinkybėmis. Juk jis pasikėlė nuo rašomojo stalo, už kurio ne pripuolamai sėdėjo.

Worcesterio vilkiukai taip ir vėl iškylaus...

Savo darbo plaustu persikelėm per ežerą

Nuotr. J. Gaidžio, Nr. 11856

— Sėskite, — pasveikinęs parodė kėdę prie stalo. Erdvus kambarys buvo be jokių liudininkų. Aš atsisėdau. Jis taip pat.

— Bevartydamas anketas, užtikau tamstos pavardę, — prašneko jis ramiu maloniu balsu, — prisimenu tamstą tokį mažytį berniuką... Išaugęs dabar ir, žinoma, sau kelią pasirinkęs, gal ne visai jau patį geriausią, bet gerasis kelias per siauras, kad visi sutilptų. Manau, mane dar prisimenate, nors jau, tur būt, penkiolika metų, kai nesimatėm?...

— Taip, aš jus dabar prisimenu, nors esate labai pasikeitęs...

— Penkiolika metų kalėjime ir tamsią pakeistų...

— Manau, kad dar labiau, negu jus.

— Pripažįstu, kad tarybiniai kalėjimia žmonių nelepina...

— Nežinau, nes dar kol kas to patirti neteko.

— O labai lengvai gali tekti, jei tamsa ir toliau dairysies, kas už šventoriaus ribų...

— Aš neprižadu būti kitokiu.

— Tai tamstos reikalas, bet aš tenorečiau įspėti, kad paskui savo seno bičiulio blogai neminėtum, — ir Kasiulis ironiškai šyptelėjo.

— Ačiū už išpėjimą, o blogai galvoti

apie žmogų jau seniai esu atpratęs ir esu laimingas, stengdamasis kiekvieną mylėti.

— Tai tik gražioje knygoje parašyta.

— Ne, tai pasaulėžiūros dalykas.

— Šito aš niekada nesupratau. Esu tik jau nuo seno įsitikinęs, kad kiekvienas žmogus yra egoistas ir jis kovoja dėl savo gerbūvio.

— Ir jūs kovodamas pralaimėjote. O dabar?...

— Dabar vėl proga, ir manau, kad pasiseks geriau.

— Bet jūs gi turto troškote? O ko gi dabar?

— Pirmiausia, atkeršyti visiems, kurie man tada sukliudė ir paskui eiti su gyvenimu, kilti aukšty, naudotis viskuo, kas žmogui reikalinga...

— Ir jūs nesijaučiate tam per senas?

Kasiulis paraudė. Jis nuleido akis. Jo amžiaus priminimas suvirpino širdį. Bet jis atsakė:

— Na, pažiūrėsim...

Minutėlę tylėjom. Už sienos buvo girdėti rašomoji mašinėlė, keli duslūs vyriški balsai, kažkas vaikščiojo, kotelėjo. Prie Kasiulio stalo sienoje šypsojosi Stalinas, kuriam amžius netrukdo savo planų vykdymui. Gal ir Kasiulis taip mano, atsisėdęs po tuo paveikslu.

VELYKINĖ SKILTIES SUEIGA

K. Kodatienė

Artinosi Velykų šventės. Miela sese skiltininke, tu tikrai norėsi sušaukti velykinę sueigą. Pabandyk pasinaudoti šiuo planėliu.

Paprašyk iš anksto visų sesių, kad atsineštų į sueigą po 2 savo darbo, gražiai išmargintus margučius, o taip pat po keletą sausainių. Sueiga turėtų vykti kurios nors sesės bute, kuri pasirūpintų arbata, ar kuriuo kitu gėrimu pavaišinimui. Laiką pasirinkite visoms patogiausią: Vėrbų sekmdienis būtų tinkamiausias.

Susėdę ratu, viduryje pastatote gražiai padengtą stalėlį su dviem tuščiomis lėkštemis, į kurias sudedate atsineštus margučius ir sausainius. Sueigą pradedate "Linksma diena", ar kuria kita jums žinoma giesme. Sesė skiltininke, ar kuri kita iš anksto pasikviesta vyresnė sesė vadovė papasakoja apie Kristaus prisikėlimo — Velykų šventės reikšmę, jos religinius bei tautinius papročius Lietuvoje, apie ilgą, kietą žmonių pasininką, religines apeigas, Velykų stalą, margučių marginimą ir įvairius žaidimus su jais, ir t.t.

Po to sudainuojate kurią nors linksmą jūsų skilties mėgiamą dainelę.

Prisitraukiat kėdes, kad visos būtumėte arčiau margučių lėkštės ir galėtumėte juos geriau matyti, išrenkate pačius gražiausius, palikdamos lėkštėje tik tiek margučių, kiek yra skaučių sueigoje. Išrinktuosius nusprendžiate kam dovanosite: savo draugininkei, tuntininkei, kuriai kitai skaučių vadovei, kuri jūsų skilčiai arba iš viso skautėms padeda, skaučių kokiame prieteliui, rėmėjui ir t.t. Gal kokiame ligoniui, seneliui, žodžiu, kam jūs norėsite padaryti malonumą. Prijunkite savo skilties pasveikinimą ir pasistenkite kuo skubiau įteikti. Likusius margučius kiekvieną atskirai vi-

soms užsimerkus skiltininke pridengia nepermatomu popieriumi ar pavožia kiekvieną po puodeliu, tada skautės juos renkasi; jei pasitaikys savo darbo margutis, pasikeičia su kita sese.

Sesė šeimininkė atneša arbatą ar kurį kitą paruoštą gėrimą, visos vaišinatės atsineštais sausainiais ir kartu dalinates įspūdžiais, kaip marginote margučius, kas pamokė raštų ir t.t.

Baigę išnešate ar pastumiate į šoną stalėlį su sudėtais indais ir, sėdėdamos ratu, žaidžiat žaidimą. Skiltininke kuriuo nors žodžiu pradeda sakinį, visos iš eilės prideda po žodį, pradėtą iš tos pat raidės ir taip, kad gautųsi sakiny su mintimi. Pav.: margučius — mane mama mokė marginti, mamos margučiai man mieliausi; skiltininke su skautėmis galvoja, stengdamasi sudaryti sakinį ir t.t. Skautė, negalėjusi per keletą sekundžių žodžio pridėti, atsisoja. Žaidžiama, kol lieka tik viena sėdėti, ji žaidimo laimėtoja.

Laimėtoja turi padėkluuoti, padainuoti, ar kokią gražią mintį pasakyti.

Skiltininke primena sesėms, kad Velykos yra Kristaus Prisikėlimo šventė, kad kiekvienas stengiasi šią šventę sutikti su tyresne širdimi.

Kviečia visas susikaupti valandėlei ir pagalvoti, kokio blogo įpročio ar klaidos galėtų šiais metais atsikratyti? ... Kelkimes iš savo blogybių. Gal duoto žodžio nepajėgiamė tėsėti, ar kuri mamytės pamokymų neboja, ar nuolat į sueigą vėluoja ir t.t. Kiekviena susikauptus tyliai pasižada šiais metais atsikratyti kurios nors vienos savo ydos, o tuomi labai daug sau laimėsime. Tik tobulėdamos tapsime tikromis skautėmis.

Palinkėjusios viena kitą laimingų švenčių, sueigą baigiate malda "Ateina naktis" arba dainelę "Leiskit į tėvynę".

kai gyvenime nieko kito nebeliko?

— Jei leisite, — nutraukiau tylą, — aš norėčiau greičiau atlikti reikalus, dėl kurių buvau čia pašauktas, kad suspėčiau į vakarinį traukinį ir nereikėtų nakvoti.

— Taip, taip, — lyg iš miego pabudęs susigriebė Kasiulis ir atsivertė kažkokį aplanką. Jis žiūrėjo į popierius, pavartė, dėbtelėjo į mane, vėl į popierius ir išsitraukė porcigarą.

— Gal rūkote? — pasiūlė man.

— Ne, ačiū.

Užsidedę papirosą, patraukė giliai kelis dūmus, nukratė pelenus. Rodėsi, kad jis vis kažko delsia. Pagaliau, atsilošęs kėdėje, prašneko:

— Kur birželio 15 d. gyvena draugas Giedrys?

— Paskutinį kartą jį mačiau 1938 me-

tais Kaune, kur jis ir gyvena. Jei po to jis niekur nebuvo persikėlęs, tai ten ir tebegyvena...

— Ar turėjote su juo kokių nors ryšių?

— Tebuvo tik pažintis, kaip ir su jumis.

— Kaune jo šiuo metu nėra... Draugas Girūnas nesako, nors visos priemonės vartojamos, kad pasakytų...

— Ar jūs tikras, kad jis žino?

— Tai juk buvo geriausias jo draugas.

— Ir jūs dėl to dabar poną Girūną kankinate?...

— Tai legalios priemonės, kuriomis visi naudojasi. Jų aš negaliu pakeisti...

(b. d.)

Skyrių veda jūr. s. B. Stundžia, 53 Yorkleigh Ave., Toronto 15, Ont.

ŠEŠTAS NUMERIS

Jo vadovaujamas nardlaivis Šeštas Numeris jau buvo tarnyboje keturis metus. Nuleistas jis į vandenį 1905 m. rugsėjo 28 d. Kawasaki laivų statyklos Kobėje ir galutinai baigtas Kure nardlaivių bazėje, kas dar užėmė šešis mėnesius. Tai buvo vienas iš keistų ir netobulų Japonijoje statytų nardlaivių. Bet tam nardlaiviui sekėsi: nežiūrint įvairių trūkumų, laivo įgulai, dažnai nusiviliant dėl įvairių ir dažnų smulkmenų, laivas niekad nebuvo patekęs į pavojus. Tai buvo, galima sakyti, mažiausias japonų nardlaivis, gana nedailios išvaizdos, be to sunkokai valdomas. Laivas buvo 70 pėdų ilgio, 7 pėdų plačiausioj vietoj, 57 tonų; laisvas bortas buvo tik dvi pėdos, netiko aukštai jūrai, be to, pastoviai gėsdavo propeleris. Net ir mažos bangos risdavosi per denį, todėl įgula visą laiką turėdavo tupėti viduje arba bokštelyje, išskyrus vasaros dienas, kai jūra kartais būdavo lygi kaip stiklas.

Šeštas Numeris, kaip ir kiti tuometi-

niai japonų nardlaiviai, paviršiuje buvo varomas skystu kuru, o pasinėrus nau-dojo labai jau netobulus elektrinius motorus, kurie galėjo būti vartojami tik trumpą laiką, kol baterijos išsikrau-davo. O, be to, motorai buvo labai silp-ni. Nardlaiviui plaukiant pusiau panė-rus, šalia periskopo vamzdžio, kyšojo iš vandens antras storokas vamzdis, ku-ris paduodavo orą skysto kuro moto-rams. Panėrus tas vamzdis būdavo iš viršaus uždaromas ir tada jau elektri-niai motorai varėdavo nardlaivį.

Laivui vadovavo Tatsuta Sakuma, patyręs karininkas, prieš penkeris me-tus dalyvavęs Rusų-Japonų kare. Nors jis buvo tik trisdešimt vienerių metų, bet jau ne kartą teko jam mirčiai iš nagų išsprūsti, ypač dėl to, kad jis buvo nardlaivių tobulinimo pionierius.

1910 metų pavasarį, kai Japonijos sa-los skendo vyšnių žieduose, jūrų leite-nantas Sakuma gavo įsakymą su nard-laiviu Šeštu Numeriu įsijungti į laivy-no pratimus ir balandžio mėn. 11 d. su-sirasti Hirošimos įlankoje. Tempiamas

Regata Čikagoje
Nuotr. L. Knopfmillerio

savo laivo-bazės Rekizan Maru, Šeštas Numeris netruko atsirasti nurodytoje vietoje. Pratimai, kiek tai lietė nardlaivį, turėjo išaiškinti, kaip ilgai jis galėjo išbūti panėręs. Balandžio mėn. 12 ir 13 d.d. laivas sekmingai veikė, nors niekad nenuplaukdavo nuo Rekizan Maru toliau negu šimtą pėdų. 14 dieną nardlaivis išbuvo panėręs dvi su puse valandos, kas tais laikais buvo skaitoma laimėjimu. Balandžio 15 d. laivas pradėjo lemiama kelionę.

Iš ryto, maždaug pusė dešimtos, nardlaivis atsirišo nuo Rekizan Maru ir išlėto, nerangiai pradėjo judėti. Jūra laikėsi palyginamai ramiai, o saulė buvo plačiai nužėrusi visą įlanką. Jūrų leitenantas inžinierius Harajama buvo mašinų patalpose; jaun. jūrų leitenantas Hasegara žiūrėjo į rodykles, vienuolika įgulos narių stovėjo savo vietose, o pats vadas buvo bokštelyje.

Davus komandą "panerti", nardlaivis, kaip visada, gurguliuojant vandeniui pripildančiam balasto tankus, išlėto leidosi žemyn. Vanduo, apsėmęs komandos bokšteli, pro storo stiklo plokštes atrodė toks žalsvas ir pilnas oro burbulų. Tiesa, nardlaivis buvo sunkokai valdomas, bet visada klausė patyriusio vado. Bet tada, dėl sunkiai išaiškinamų priežasčių, laivas "užsispyrė" ir panėrė giliau negu buvo numatyta. Vanduo staiga užtelėjo vidun pro vėdinimo vamzdį. Jūrininkai bandė vamzdį užvožti, bet grandinė nusmuko nuo skridinio (bloko) ir įsispraudė į tarpą. Šiaip taip pavyko uždaryti vamzdį apačioje, bet jau buvo per vėlu, nes nardlaivis tapo perkrautas jūros vandeniu. Ir šiaip nardlaivis buvo linkęs nerti ragu žemyn, o dabar gavęs papildomą vandens svorį palinko žemyn 25° kampui ir kaip sutrūnijęs ir išmirkęs rąstas leidosi į dugną.

Netoliese vėdinamojo vamzdžio buvo elektros paskirstymo lenta — sūriam jūros vandeniui papuolus ant varinių vielų pasipylė kibirkštys, pakvipo degančių vielų izoliacijų kvapai ir šviesos užgeso. Laivas liko visiškai tamsoje.

Sakuma aiškiai ir tiksliai komandavo ir toliau — visi stovėjo savo vietose. Srovės nebebuvo, vanduo pasiekė baterijas, padėtis buvo nepavydėtina. Nardlaivis vis grimzdo — matėsi, kaip vanduo judėjo, stebint pro komandos bokš-

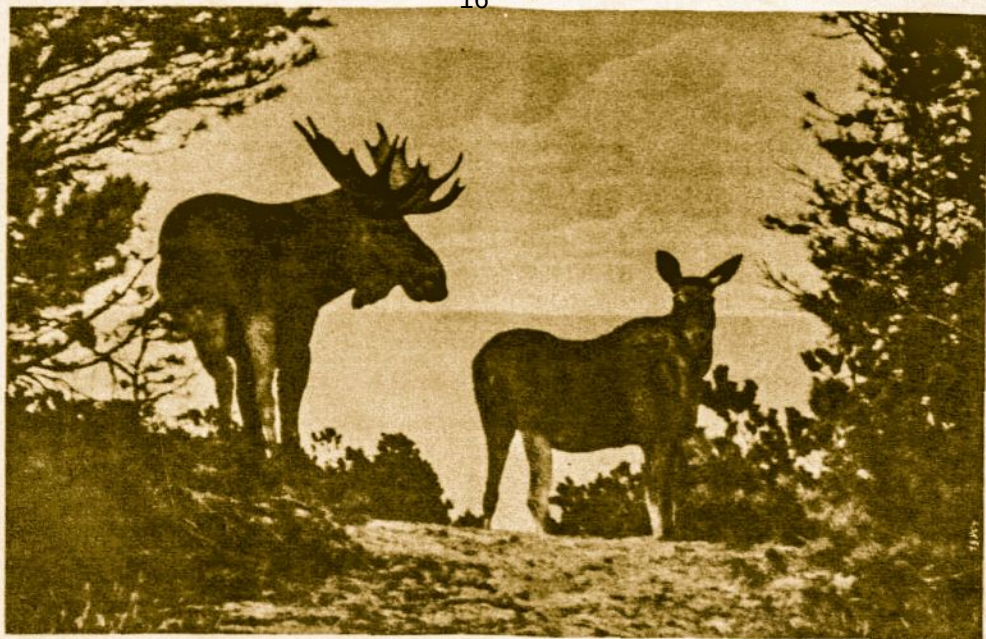
Atvykom ir laukiam benzino...

"Vaiva" nukeliama nuo ratų...

Ruošiame pietus...

Nepr. Lietuvos pajūrio idilija

Nuotr. L. Knopfmillerio

telio stiklus. Rodyklė iš lėto judėjo — 20 pėdų, 30, 40, 50...

Sakumai įsakius, jūrininkai jau dirbo prie rankinio siurblio, kuris buvo pasakutinė jų viltis. Reikėjo ištuštinti pagrindinį balasto tanką, kad išlyginus įsiveržusį į vidų vandenį — tada buvo galimybė iškilti į paviršių. Siurblys klepsėjo, o jūrininkai pasikeisdami suko ratą. Šeštas Numeris tuo tarpu įsmigo Hirošimos įlankoje į dumblą. Gylio rodyklė rodė 52 pėdas. Oras viduje darėsi sunkiai pakenčiamas. Atsiradusios chloro dujos kuteno šnerves. Dabar, išskyrus pamainos prie siurblio, viduje nebebuvo kas veikti.

Sakuma nusileido iš bokštelio žemyn, kur buvo tylu išskyrus siurblio dūsavimą. Gylio rodyklė nejudėjo, o laikas bėgo. Palikęs jaun. jūrų ltn. prižiūrėti darbą prie siurblio, jis vėl sugrįžo atgal į bokštelį. Žalsvai pilka šviesa keistai švietė viduje, kur matėsi rodyklės rankenos, ratukai ir plieno sienos. Būdamas ištikimas tradicijoms ir pareigoms, Sakuma nutarė parašyti imperatoriui pranešimą.

“Aš apgailestauju, kad dėl savo neatsargumo paskandinau imperatoriaus

nardlaivį kartu su jūrininkais.”

Jis žinojo, kad nebėra vilties, nes gylio rodyklė vis rodė lemiamą 52 skaitlinę ir nejudėjo.

“Visa įgula atliko savo pareigas ir drąsiai sutiko mirtį. Mes esame visada pasiruošę mirti už savo kraštą, tik gailiuosi, kad mūsų mirtis gali tautiečius priversti suabejoti. Mano karštas troškimas yra, kad ši nelaimė duotų progą gerai ištirti klausimus, susijusius su nardlaivių statyba ir užtikrintų tolimesnį nardlaivių tobulinimą. Jei tai įvyks, mes mirsime nesigailėdami.”

Keturiolika gyvų šešėlių judėjo metaliniame karste. Siurblys dar dirbo, bet jau lėčiau, nes jūrininkų plaučiams trūko oro. Sakuma skubėjo aprašyti kaip jie mirė, kad kiti galėtų išlikti gyvi. Nusakęs aplinkybes, kuriomis nardlaivis paskendo, pridėjo ir dieną, kada tai įvyko. Bet, matyti, jo mintys jau painiojosi, kadangi vietoje 15, jis įrašė 14 dieną.

Balasto tankas buvo tuščias, bet gylio rodyklė vis vien rodė 52 pėdas — matomai laivo ragas buvo per giliai įsibraudęs į įlankos dumblą. Pieštukas iškrito iš rankos, bet vėl pirštai jį su-

Pavakariai IV TS.
Nuotr. L. Knopfmillerio

graibė. Jis rašė toliau.

“Srovės nėra. Baterijos skystis užpildytas. Jūros vanduo nebesiveržia į vidų. Chloro dujos nesidaugina. Oro liko tik apie 500 svarų...”

Likęs oras keturiolikai plaučių buvo menka atsarga. Kaip dar palengvinus nardlaivį? — galvojo Sakuma. Skystas kuras! Sakuma įsakė perkelti siurblius ir išleisti skystą kurą. Toliau jis rašė apie igulos šaltą laikyseną ir parodytą drąsą. Nardlaivių igulos, anot Sakumos, turėtų būti rūpestingai parenkamos.

Skysto kuro tankų ištuštinimas nusitęsė iki pietų, bet nardlaivis nepasijudino. O oras viduje darėsi vis sunkesnis.

Tamsoje kažkas triokštelėjo, matomai užpakalyje pagrindinio balasto tanko ir priekyje mašinų. Šeštas Numeris prisipildė skysto kuro dujomis. Dabar visi pajuto, kad atėjo paskutinioji.

Sakuma dar vis bandė rašyti. Prašė imperatorių nepamiršti igulos vyrų šeimų ir neleisti joms vargti. Prašė perduoti mirštančiųjų sveikinimus Japonijos laivyno vadams, savo giminėms ir draugams. Kraujas beveik aptemdė jo akis, balti šešėliai smėkščiojo pro jo akis, pieštuką valdžiusi ranka vos judėjo.

Apačioje buvo tyla. Siurblys jau seniai neveikė. Vyrai, nors ir jautė juos gaubiantį mirties šešėlį, vis dar buvo savo vietose. Joks garsas nepasiekė jų iš paviršiaus. Neskambėjo maldos namų varpai, nėjo iškilmingos laidotuvių eisenos. Jie turėjo likti palaidoti mėlyname kapinyne.

“Dabar jau 12 val. 40 min.”...

Tai buvo paskutinis Sakuma įrašas. Viršų plieninio karsto lengvai liūliavo amžinai nerimstančios jūrų bangos...

Laive Rekizan Maru buvo ramu iki 11 val., o po to pradėta nardlaivio ieškoti. Bet rasti pavyko tik sekančią dieną po pietų. Po penkių valandų darbo nardlaivį pavyko iškelti, bet negalint atidaryti bokštelio, teko vilkti į seklią vietą ir laivą pusiau perpiauti. Vandenių išleidus, laivą pripildė gaiviu pavasario oru, bet viskas buvo veltui. Viduje rasti vyrų lavonai rodė, jog mirtis buvo pasitiktą ramiai, be išgąsčio ir blaškymosi — kiekvienas buvo savo vietoje. senos tradicijos liko išlaikytos.

Taip buvo rastas ir Sakuma laiškas. Japonai didžiavosi savo jūrininkais — Žuvę jūrininkai buvo iškilmingai palaidoti, o jų šeimoms buvo surinkta nemažai aukų. Kure laivyno bazėje išaugo didingas žuvusiųjų garbei paminklas. Pats nardlaivis buvo iškeltas į sausumą ir pastatytas prie laivyno mokyklų, kad jaunosios kartos mokytųsi didvyriškumo iš praeities.

B. S.

IŠ ARTI IR TOLI

* LSB Jūrų Skautų Skyrius aplinkkraštyje (sausio 5 d.) ragina visus vienetų paminėti Maž. Lietuvos atvadavimo sukaktuves.

* Iš Argentinos į Kanadą persikėlė senas jūrų skautų veikėjas bei buiriuotojas, buvęs skyrelio “Jūrų skautai” tvarkytojas, L. Stripinis.

* Toronto Vandenių laivininkė D. Treigytė pasitraukė iš pareigų, nes žada išburiuoti į Vedybų uostą. Pareigas perėmė sesė Griauzdaite. Gero vėjo abiems!

Skyrių veda ps. V. Tamulaitis, 1626
Rockwood St., Los Angeles 26, Calif.

ATSIMINIMAI LY-Termikas

Sklandytuvų statyba Lietuvoje nebuvo toks jau paprastas dalykas, nes neturėjome tam tikslui ne tik specialių įrankių, bet trūkdavo ir kai kurių reikalingų medžiagų. Taip klijus, trosus, tenderius ir daug kitų dalių tekdavo parsisiųsdinti iš Vokietijos. Tas statybą labai pabrangindavo ir smarkiai pristabdydavo mūsų entuziazmą, nes nė vienas iš mūsų daug pinigų neturėjo.

Nežiūrint visų sunkumų, A. Paknys ir aš nutarėme sukonstruoti ir pastatyti sklandytuvą, tinkamą termikiems skriejimams, kadangi tos rūšies sklandytuvų turėjome dar mažai. Dviese dirbome visą 1937 m. žiemą ir 1938 m. pavasarį. Savo naująjį sklandytuvą buvome numatę iškilmingai pakrikštyti per Velykas, ką jau buvome ir paskelbę. Į pabaigą pasirodė, kad bus sunku išlaikyti savo pažadą, nes nei pinigų, nei medžiagos pakankamai neturėjome. Paskutinėmis savaitėmis dirbome dieną ir naktį, kad tik užbaigus pažadėtam laikui.

Pirmą Velykų dieną anksti rytą darbas buvo beveik baigtas. Nors dažai dar nebuvo visai išdžiūvę, bet jau reikėjo sklandytuvą pergabenti į aerodromą

angarus. Visa statyba vyko mano tėvų namo rūsyje. Ir štai, pasirodė pirmoji kliūtis — rūsio langas buvo permažas. Sparnai išlindo, bet liemens jokių būdu negalėjome išimti — teko laužti sieną ir didinti angą.

Gabenant ištiko antras nepasisekimas — nulaužėme greičio rodyklės vamzdį. Vargais negalais apie 9 val. pasiekėme aerodromą. Dabar reikėjo skubėti sumontuoti sklandytuvą, nes gi 3 val. po pietų buvo paskelbtas iškilmingas jo krikštas.

Pirmą kartą montuojant galėjo atsirasti dar visokių klaidų. Darbas vyko iš lėto, nes trūko varžtų, tai kaiščiai buvo per stori ir t.t. Taip dirbant, laikas labai greit bėgo. Jau pradėjo rinktis ir pirmieji svečiai, o mes vis dar nebuvom sumontavę sklandytuvo. Nors buvome numatę po iškilmių padaryti bandomąjį skridimą, bet dabar nutarėm nuo to atsisakyti ir kuo greičiausiai prikabinti sparnus prie liemens ir sukišti spyrius, juos pritvirtinant bet kokiais kaiščiais tik dėl vaizdo. Bandomąjį skridimą teks atidėti kitam kartui. Antrą valandą po pietų sklandytuvą buvo šiaip taip sustatytas, o aš nubėgau namo persirengti. Grįžęs radau jau susirinkusią minią žmonių. Buvo atvykęs Karo Aviacijos viršininkas gen. A. Gustaitis, Lietuvos

LY-Termikas

* LSB Jūrų Skautų Skyriaus vedėjas jūr.s. L. Knopfmileris ir šio skyrelio vedėjas jūr.s. B. Stundžio dėkoja už sveikinimus švenčių proga.

* LSB Jūrų Skautų Skyrius linki visiems "Gero vėjo" 1959 metais.

IŠ LIETUVOS

* Tradicinė regata apie Kuršių marios įvyks liepos 25 - rugpjūčio 1 d.d. Respublikos buriavimo pirmenybės įvyks liepos mėn. 18 - 24 d.d. Nidoje.

* Irkluotojai turės pirmenybes gegužės 9 - 10 d.d. Klaipėdoje, o Pabaltijo varžybos įvyks Rygoje birželio mėn. 19 - 21 dienomis.

Aero klubo pirmininkas prof. Z. Žemaitis ir kiti žymūs svečiai.

Netrukus prasidėjo iškilmės su prkalbomis ir sveikinimais. Kaip paprastai tokiais atvejais po iškilmų sekdamo bandomasis skridimas. Tad ir dabar visų veidai nukrypo į mane. Aš tokioje aplinkoje nedrįsau pasakyti, kad su sklandytuvu tokioje padėtyje, kokioje jis yra, startuoti neįmanoma, nors šiaip žiūrint jis atrodė visai tvarkoje. Žmonės pradėjo nekantrauti. Tai matydamas, aš pradėjau abejoti savo nusistatymu ir pagaliau vistiek pasiryžau rizikuoti startą. Dėl viso ko prisirišau parašutą, nes labai nejauku su neužtvirtintais kaiščiais bastytis padebesiais.

Dabar viskas ėjo labai greit — neturėjau net laiko pagalvoti apie pasekmes, jei kas atsitiktų. Vilkimui lėktuvas jau stovėjo paruoštas. Vos spėjau apsižiūrėti, kai trosas pradėjo tempti sklandytuvą vis didėjančiu greičiu. Sklandytuvas kelis kartus stuktėlėjo į žemę, kol pagaliau pakilo į orą. Velkas lėktuvas taipgi greit pakilo — startas pavyko. Greičiui didėjant, pajutau, kad kažkas netvarkoje — sklandytuvą pradėjo vis smarkiau virsti į kairę pusę. Negalėjau suprasti, kas tai būtų, nors vairolozdę laikiau nuspaudęs iki pat galo į dešinę.

Vėliau, po skridimo patikrinę sklandytuvą radome, kad vieno sparno atakos kampas buvo didesnis negu kito, t. y. vienas sparnas šiek tiek persisuko dengiant klijuote atakos briauną. Mažu greičiu skrendant, tai nebuvo taip jau labai jaučiamas, bet lėktuvui temptiant didesniu greičiu — jautėsi visai smarkus vertimas į šoną. Pirmą kartą skridamas aš viso to negalėjau žinoti, tai gerokai buvau išsigandęs.

Normaliomis sąlygomis būčiau tuoj atsikabinęs nuo lėktuvo, bet dabar prie tokio didelio žiūrovų skaičiaus to padaryti negalėjau, nes būtų prasta reklama. Tad pasiryžau laikytis, kiek tik galima. Vargais negalais pasiekęs 800 m aukštį virš Kauno atsikabinau. Sumažėjus greičiui, sumažėjo ir vertimo jėga taip, kad galėjau skristi beveik visai normaliai. Dabar jau ir lengviau atsikabiniau. Pažiūrėjau į šonus, ar nepradeda išsmukti spyrių kaiščiai. Tiesą pasakius dėl jų neturėjau didelių abejonių, nes montuojant jie gan sunkiai įėjo — reikėjo plaktuku įkalti.

LY-Termikas konstruktoriai A. Gysas ir A. Paknys

Mano nuotaika pasitaisė. Dabar turėjau laiko ir į apačią pasidairyti. Pasukau kelis staigius posūkius, bet kilpos padaryti neišdrįsau: man užteko, kad startas gerai pavyko ir šiaip taip praėjo vilkimas. Kam be reikalo rizikuoti? Oras buvo ramus, tad reikėjo tik dar švariai nutūpti ir viskas bus tvarkoje.

Skridamas 200 m aukštyje virš žiūrovų, pradėjau garsiai dainuoti. Mat, mes sklandytuve buvom įtaisę radio aparatą, bet, kadangi jau kelios savaitės, kai bedirbdami iš jo klausydavom muzikos, tai akumulatorius išsielekvojo, ir dabar aparatas neveikė. Gi žmonės žemėje išgirdę kažkokius neaiškius garsus iš tikrųjų manė, kad veikia radio aparatas. Taip viskas žiūrovų akimis žiūrint praėjo gerai. Nutūpimas taipgi gerai pavyko.

Po kurio laiko pradėjau ieškoti tinkamo variklio, nes „LY-Termikas“ buvo taip sukonstruktas, kad kiekvienu metu būtų galima pridėti variklį. Tam tikslui sparnuose ir liemenyje buvo įtaisyti specialūs apkaustymai. Kad galėčiau nusipirkti iš užsienio naują variklį, tiek daug pinigų neturėjau, bet atsirado proga įsigyti pavartotą. Kaip tik tuo laiku lakūnas Tomkevičius buvo pasistatęs labai primityvų savo konstrukcijos lėktuvėlį, bet po kelių nevykusių bandymų skristi jam, matyti, praėjo ūpas. Taip tas lėktuvėlis stovėjo nenaudojamas. Man, gi, pavyko išgauti jo variklį.

Greitu laiku iš profiliuotų vamzdžių suvirinome ožį ir su ant jo pritvirtintu varikliu primontavome viršų sklandy-

"ANBO 4" laisvosios tėvynės erdvėse

tuvo sparno. Tinkamo benzinui tanko neturėjau, tad bandymo tikslams laikinai paėmiau paprastą skardinę nuo dažų dėžutę, kokių 3 litrų talpos. Pirmiausia rengiausi išbandyti propelerio trauką žemėje, o vėliau, jei bus viskas tvarkoje, užsisakyti tinkamą tanką. Kadangi pirmuosius bandymus norėjome atlikti tik žemėje, tai viską tik labai paviršutiniškai pritvirtinom, pav. skardinę su benzinu pririšom prie ožio paprasta virvute.

1938 m. rudens oras buvo jau gana šaltas. Vieno sekmadienio popietę bandėme užvesti variklį. Nors mums padėjo vienas iš geriausių Karo Aviacijos mechanikų, bet variklis nenorėjo dirbti. Retkarčiais papliurpdavo kelias minutes, ir vėl nieko. Taip prasikankinom kelias valandas. Pasikeisdami sukome propelerį, kol pagaliau mechanikui pavyko taip atreguliuoti, kad variklis pradėjo visai gerai dirbti. Žiūrovų, žinoma, ir dabar netrūko. Nors ir buvo šalta, bet vyrukai, daugiausia jaunesnio amžiaus, pamėlynavusiomis nosimis ir rankas susikišę į kišenes, nesitraukė.

Dabar variklis dirbo gerai. Viskas drebėjo. Benzinas taškėsi ant sparnų. Aš sėdau į sėdynę. Neprisirišau, nes norėjau tik pabandyti ruliuoti. "Kuntaplio" redaktorius laikė sparną ir man re-

guliuojant bėgo kartu. Daviau daugiau benzino. Greitis didėjo. Redaktorius negalėdamas suspėti kartu bėgti, paleido sparną. Pastūmiau gazo rankeną iki galo. Laikydamas lygsvarą skersvairiais jaučiau kaip greitis didėja. Ratukai dar kelis kartus bakstelėjo ir sklandytuvą atsipalaidavo nuo žemės.

Iš to džiaugsmo, kad variklis taip gerai traukia, pamiršau, kad viskas tik paviršutiniškai pritvirtinta. Skridau tiesie kryptimi. Varikliukas veikė gerai. Trauka gera. Kol priskridau aerodromo ribą, jau turėjau apie 150 m aukščio. Atsargiai pasukau į kairę ir skridau išilgai aerodromo ribos taip, kad kiekvienu momentu galėčiau nutūpti aerodrome. Apskridęs vieną kartą apie aerodromą, jau turėjau 300 m aukščio. Šiaip skridimo ypatybės nedaug kuo pasikeitė. Sklandytuvą net nevirto į vieną pusę, nes propelerio sukimo momentas veikė priešinga kryptimi. Taip man besidžiaugiant skridimu, staiga sustojo propeleris. Mat, bebandant variklį žemėje, išeikvojom beveik visą benziną. Dabar tankas buvo tuščias. Padariau kelis posūkius ir nutūpiau.

Buvo mano laimė, kad benziną taip greit pasibaigė: priėjęs mechanikas pirštais prisuko visai atsikusią propelerio veržlę, kuri nebuvo užtvirtinta.

21
PIEMENĖLIS

FAUSTAS KIRŠA

Piemenėli, piemenėli,
anksti rytą atsikėlęs,
tu laukuos su vyturėliais
varinėji avinėlius
baltus, nekaltus.

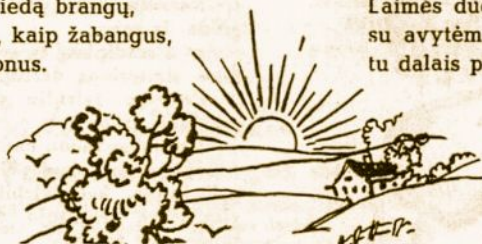
Saulė širdį sužavėjo
ir paglostė žemę vėjais,
ir visus takus apėjo,
ir po kojų tau padėjo
nuo dangaus raktus.

Raukos debesiai, kaip angos,
tu matai stiprybės dangų,
ir skiniesi žiedą brangų,
ir sutraukai, kaip žabangus,
baimę ir sapnus.

Pamylėjai savo kraštą,
ir neši sunkiausią naštą:
dieną šaltą, dieną karštą.
Jėgos auga, bet nemažta, —
dovana tau bus.

Balto rugio sau ragaišio
įsidėjai saulės vaišėm...
Gėlės sostą tau apkaišė...
„Avinėli, eik čia, eik čia!“
tu šauki draugus.

Meilūs meilūs tėvėliukai
laukia grįčioj už kalniuko.
Laimės duonos trupiniukais
su avytėm, su ėriukais
tu dalais perpus.

Jei būčiau dar ilgiau skridęs varikliu veikiant, būčiau ore pametęs propelerį.

Po šio bandymo tuoju užsakiau naują tanką ir sutvarkiau visus kitus trūkumus. Po kelių savičių viskas buvo tvarkoje. Šiuokart skridimas ėjo kaip iš anksto buvo numatyta. Variklis veikė gerai. Startas taip pat gerai pavyko. Tanke buvo apie 10 litrų benzino. Kilimo greitis — 1 m/sek. Iš pradžių dar skridau atsargiai, neišeidamas iš aerodromo ribų, bet aukščiui padidėjus virš 500 m nuo aerodromo atsitolinau Fredos link. Paskum perskridau Nemuną ir virš Šančių jau turėjau 1000 m. Virš Kauno užsukau 1500m aukštyje. Skristi buvo smagu. Praktiškai tai buvo pirmas Lietuvoje sklandytuvas su varikliu. Paskraidęs apie valandą laiko nutūpiau aerodrome. Po manęs skrido Oškinis ir Karvelis. Pagaliau įsodinom sklandytą Strazdą. Mat, mes tuo laiku jau buvome lakūnai ir skraidėme lėktuvais, o Strazdas buvo tik sklandytojas. Žinoma, jis jau buvo „C“ pilotas. Dabar mums buvo įdomu išbandyti, kaip pa-

valdys šį sklandytuvą su varikliu sklandytojas, kurs dar neskraidė lėktuvu. Ir šis bandymas pavyko: Strazdas skrido lygiai taip kaip ir mes visi.

Po šių bandomų skridimų „LY-Termikas“ dažnai pasirodydavo virš Kauno. Tai buvo vadinamas „Skrendantis motociklas“, nes jo variklis buvo perdirbtas iš motociklo variklio.

1940 metais persikėliau į Aukštągirio sklandymo mokyklą. Kartu pasiėmiau ir „LY-Termiką“. Ten jis ir pasiliko.

A. Gysas

„Sk. A.“ 1958 m. 12 nr. 14 psl. įvyko nemaloni klaida: pastabose apie „Lietuvos Aviaciją“, nurodant šio rašinio bendradarbius, praleista A. Gyso pavardė, už ką ji atsiprašome. R e d.

Pelė, žvirblis ir kviečio grūdas

Nešė žmogus maišą kviečių, ir vienas grūdas išbėro. Pamatė pelė, prišoko ir jau norėjo perkąsti. Bet atlėkė žvirblis ir sako:

— Palauk. Tas grūdas mano.

Pelė padėjo grūdą ir žiūri.

— Kodėl jis tavo? — klausia ji. — Aš pirmutinė jį nutvėriau.

Žvirblis sako:

— Tu pirmutinė nutvėrei, bet aš pirmutinis pamačiau. Aš seniai jau žiūriu, kaip žmogus nešioja kviečius, ir mačiau, kaip tas grūdas nukrito.

— Ir aš jį žemėje pamačiau ir dar pirmutinė nutvėriau, — sako pelė.

Taip juodu ginčijosi, ginčijosi, paskui ėmė bartis.

Atlėkė karvelis ir klausia:

— Ko judu baratos?

— Žvirblis nori mano grūdo, — sako pelė.

— Ne, — sako žvirblis, — pelė nori mano grūdo.

Karvelis žiūri, kad tik vienas grūdas tėra, ir už tą vieną grūdą juodu baras. Jis ir sako pelei:

— Papasakok, kaip buvo. Iš kur kilo ginčas?

Pelė sako:

— Aš tupėjau prie tako po tvora, o žmogus nešiojo kviečius. Vienas grūdas iškrito, aš prišokau ir pasigriebiau.

— O tu, žvirbli? — klausia karvelis.

— Aš tupėjau ant klojimo stogo ir žiūrėjau, kaip žmogus nešioja kviečius. Žiūrėjau, žiūrėjau ir pamčiau, kaip iškrito grūdas. Tik pelė buvo arčiau . . .

Karvelis mato, kad juodu abudu tykojo grūdo, ir sako:

— Pasodinkita tą grūdą į gerą žemę. Jis duos šimteriopą derlių, tada abiem užteks.

Pelė su žvirbliu paklausė karvelio ir pasodino grūdą.

Bet dabar juodu nepasitikėjo vienas kitu: žvirblis bijojo, kad pelė nesuėstų grūdo, o pelė bijojo, kad žvirblis jo nesulestų. Pelė visą laiką kiurksojo po tvora, o žvirblis tupėjo ant tvorės.

Lėkė pro šalį karvelis ir pamatė juodu.

— Ka judu čia veikiata? — paklausė jis.

Pelei su žvirbliu gėda buvo prisipažinti. Bet paskui žvirblis sako:

— Mudu saugojavą tą savo paselį, kad geriau augtų . . . ir kad nekiltų kokio nesusipratimo.

Karvelis suprato, kad juodu nepasitiki vienas kitu. Jis parodė į jauną diegelį, besikalanti iš žemės, ir tarė:

— Še, kai tas diegelis išaugs toks ilgumo, kaip pelės uodega, ir turės nors du lapelius, tada judviem nereikės jo saugoti.

Karvelis nulėkė sau, o juodu laukė, kol kvietys užaugs sulyg pelės uodega.

Kai kvietys toks užaugo, žvirblis paklausė karvelio žodžių ir nulėkė sau. Pelė taip pat nubėgo.

Bet jai visą laiką rūpėjo, ar žvirblis su karveliu jos neapgaus. Ji mane: „Žvirblis ir karvelis — giminės. O aš kas juodviem?“

Taip manydama, ėmė vieną naktį ir nubėgo prie kviečio. Nubėgus prakasė žemę, susirado grūdą ir krimstelėjo.

— Še! — sucipo ji. — Ar aš ne gerai pamaniau? Grūdas tuščias — išlesė jį žvirblis! Daugiau, kol gyva būsiu, su žvirbliu kviečių nesėsiu!

Tą savo žodį ji ir laiko. O kai ko ėdamo randa, tuojau kremta, nieko nelaukia.

O žvirblis tada per visą žiemą lauke. Kai atėjo pavasaris, kvietys ėmė augti. Augo, augo, į dešimt stiebų išaugo, ant kiekvieno stiebo po varpą, kiekvienoje varpoje — po sauja grūdų.

Žvirblis nuėmė daugiau, kaip šimteriopą derlių. Paskui prikepė pyragų dešimt lentynų, iš vyšnių uogų prispaudė vyno, supylė į statines, surito į rūšį, nuo apacios ligi lubų pristatė.

Ir iškėlė didelę puotą. Į tą puotą sukvietė

visus aplinkinius paukščius, ir mudu su karveliu pakvietė. Tik nepakvietė vieno gaidžio. Bet žvirblis visai nepamanė, kad gaidys — paukštis.

O mes susirinkę valgėm, gėrėm ir linksmiai dainavom, kol tik atėjo sutemos. Kai atėjo sutemos, pritrūko vyno.

O, mat, pelė . . . viską padarė pelė.

Išgirdus, kad žvirblis, nuėmęs kviečio derlių, kelia puotą, ji susirūpino, iš kur tas derlius, kad žvirblis tada išlesė grūdą! Bet gaidys jai paaiškino, kad ji pati tada apsirikus. Sako: kai grūdas išdygsta, ir išeina į laiską, tai jo vidus pasilieka tuščias. Del to ir karvelis sakė, kad tada nevertės jo saugoti.

Pelę paėmė apmaudas, ir ji labai supyko. Supykus nubėgo į rūšį, pragraužė statines ir paleido vyną. Paskui pasišaukė gaidį ir išvogė pyragus.

Žvirblis atėjęs žiūri, žiūri — nieko nelikę. Svečiai laukia, laukia — nieko nesulaukia.

Pritrūko gert ir valgyt — nutrūko ir puota. Nutrūko puota — nutrūko ir pasaka.

lordas R. Baden - Powellis

Panga — naudingas daiktas

Žiūrint į vardą „Panga“, tu, žinoma, pasakysi pats sau: „Kokia čia yra gyvulių rūšis, kurią šefas aprašo? Aš girdėjau iš Bango ir milžino pango, bet aš stebiuosi, į ką panaši yra panga.“

Gera, — Panga nėra joks gyvulys; tai yra tam tikrų didelių peilių rūšis.

Kiekvienas vietinis gyventojas čia nešiojasi pangą, bet ne žmogžudystei, ne apsigynimui, ne maišui atsipaisyti ir ne pieštukui aštrinti (Yra viena priežastis, kad jis nevartoja pieštuko).

Ne, jo peilis piauina viską, išskyrus anuos dalykus. Jei jis nori nuplauti medį, jis sako: „Kur yra mano panga?“ Jei jis nori iškasti duobę, kad įsodintų medį, jis sako: „Kur yra mano panga?“

Kada jis nori išdrožti iš medžio lėlę, ar ornamentus lazda, ar su

juo krapštyti dantis, jis vartoja savo pangą tam darbui.

Kada jis nupiauna savo javus, jis tai atlieka savo panga. Jis pasitiki ja kiekviename darbe. Nektiki pangos yra tas pats, kas ir mirti.

Gera, sakau, kad panga yra panaši į gerą berniuką, skautą. Geras skautas, atsimink, ne vien tik geras berniukas.

Panga naudinga įvairiuose atvejose, o skautas taip pat.

Ar, kaip skautas, esi taip pat stiprus, aštrus, platus, teisingas ir patikimas? Ar gali tu, kaip panga, pasukti savo ranką beveik kiekvienam darbui, kada reikalaujama?

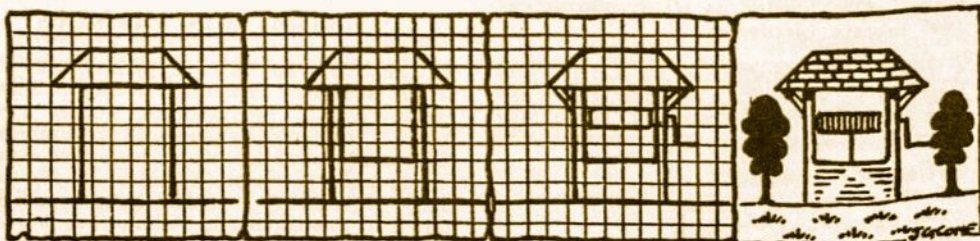
Jei taip, tu esi skautas, mano sūnau!

Iš anglų kalbos vertė
K. Kajackaitė

Panga

Medis bijo pangos.

Tiesius brūkšnius brėžt jau moku,
nors pašyti ir sunkoka.

Bet pavargsiu, padirbėsiu,
o pašyti tikrai mokėsiu.

PIRMIJOS PASTOGEJE

* "Mūsų Vytis" nuo šių metų pradžios, ASS Valdybos pasiūlymu ir Pirmijos pritarimu, pasidaro grynai akademikų skautų -čių laikraštis, kiek labiau pritaikytas platesnei lietuviškai studentijai.

"Tau, Vadove" skyrelis "Mūsų Vyty" panaikinamas, ir Sąjungos vadovams-ėms skiriamoji instrukcinė medžiaga pasieks juos kitais keliais, betarpiškai iš Vadijų ir Pirmijos.

* Mums pranešama, kad kun. J. Vaišnys, SJ, yra pasitraukęs iš dvasios vadovo pareigų rajone ar rajonuose ir Sėsėrijos tuntuose. Kun. Vaišnys lieka Brolijos dvasios vadovu katalikų skautų reikalams.

* Šiuo metu vyksta antrasis (korespondencinis) Pirmijos posėdis, kurio darbų eilėje yra įtraukti 25 klausimai.

* Korespondenciniame Sąjungos Suvažiavime (KSS) paaiškėjo, kad nario mokeskis Brolijoje 1958 metais buvo gana silpnai išrinktas, ypač gi nario mokesčio sumokėjime pasirodė atsilikę akademiniai skautų vienetai.

* Per IV TS kun. Ansas Trakis, Sąjungos dvasios vadovas evangelikų skautų reikalams, būrelio skautininkų-ųjų tarpe davė skautininko įžodį. Kun. Trakis buvo pakeltas į paskautininkio laipsnį dar Vokietijoje 1948 metais.

* IV TS proga buvo įteiktas Geležinio Vilko ordinas Brolijos Pirmūnui v. s. Petriui Jurgėlai, kuriuo jis buvo apdovanotas 1927 metais Lietuvoje.

* Pirmija yra susitarusi su Korp! Vytis New Yorko skyriumi, kad pastarasis išleis gana platų IV TS albumą, kurio platinamoji kaina bus tarp 2 ir 3 dolerių.

ANGLIJOS RAJONAS

Bradfordas

JUBILIEJINĖ ŠVENTĖ. Lapkričio 15 d. Bradfordo Šatrijos Raganos ir Geležinio Vilko draugovės suruošė LSS 40 metų suakties paminėjimą. Į šventę atsilankė Rajono Vadas s. K. Vaitkevičius, Vadeivė s. D. Fidlerienė, Vadeiva ps. J. Alkis ir kiti rajono vadovybės nariai. Gausiai suplaukė tėveliai ir svečiai.

Iškilmingos sueigos metu dvi kandidatės davė jaun. skaučių ir viena skaučių įžodį. Į skautų vienatę oficialiai priimta keletas naujų kandidatų. Pirmaujantieji vienetų skautai ir skautės apdovanoti lietuviškais žaidimais "Tėvynės Keliais". Sveikinimo kalbas pasakė Liet. Mokyklos ir Tėvų Komiteto vadovybės.

Kadangi ši šventė sutapo su Bradfordo skautų-čių įsisteigimo metinėmis, tai šia proga draugininkas ps. J. Bružinskas savo kalboje nupasakojė praėjusiųjų 7 veiklos metų apžvalgą.

Šiai dienai pritaikytą pašnekėję skautė rajono vadas, apžvelgdamas LSS 40 metų nueitą kelią. Po pašnekėsio buvo parodytas filmas iš Baden-Powell kelionės ir apsilankymo Lietuvoj, Palangos pušyne.

Draugininkės ps. R. Bružinskienės kruopščiai paruoštoje meninėj programoje gražiai pasirodė abiejų vienetų skautai ir skautės su tautiniais šokiais, solo dainelėmis, eilėraščiais ir melodeklamacijomis. Skautai parodė dar ir porą linksmų vaizdelių. B.

AUSTRALIJOS RAJONAS

* Adelaidėje spalį 12 d. paminėta 40 m. mūsų skautijos suaktis. Šventė pradėta iškilmingomis pamaldomis. Popiet įvykusioje sueigoje dalyvavo 53 skautai-ės ir apie 100 svečių. Vienas vilkiukas davė įžodį. Kalbėjo Rajono vadas v. s. A. Krausas. Adelaidės apylinkės bendruomenės pirm. J. Vasiliauskas, skautų tėvų atstovas p. G. Straukienė, švietimo tarybos pirm. p. J. Lapšys ir Adelaidės Lietuvių S-gos pirm. p. Raginis. Visi kalbėtojai

priminė didelę skautybės auklėjamąją reikšmę jaunimui. Po oficialiosios dalies buvo arbatėlė ir laužas, prie kurio kalbėjo ps. A. Gavelis, iškeldamas teisingą mintį, kad skautybės pasisekimo turime ieškoti ne narių skaičiuje, bet jų elgesyje bei gyvenime.

* Aušros tunto sk. vyčių būrelis sueigą įvyko lapkričio 15 d. Auburne ps. A. Plūko bute. Aptarti TS reikalai.

* Lapkričio 22 d. Bankstown'o Lietuvių Namuose įvyko gerai suorganizuotas ir pravestas Skautų Bičiulių vakaras. (P.)

* Gruodžio 27 - sausio 10 dienomis Morningtone Australijos rajono skautai-ės stovyklavo savo IV-toje Tautinėje Stovykloje. Viso buvo 180 nuolatinių stovyklautojų ir apie 20 savaitgalinių. (Specialus reportažas bus sekančiame numeryje).

ATLANTO RAJONAS - JAV

Worcester, Mass.

* Atlanto Rajono žiemos skiltininkų kursų sesijoje Camp Sayre, Milton, Mass. iš Nevėžio tunto dalyvavo sekantieji skautai: psl. P. Nakrošius, A. Štaras, S. Garsys ir R. Dėdinas. Kursai tęsėsi nuo sausio 2 - 5 d.

* Skautai vyčiai ir kandidatai kartu su Bostono vyčiais sausio 3 - 4 d. d. turėjo gausią žiemos darbo iškylą. Praktiškas skautavimas buvo gilinamas žiemos sąlygose.

* "Skautų Aidas", visų mėgiamas nuolatinis mūsų draugas ir šiemet lankys Nevėžio tunto brolius. Jau du trečdaliai brolių užsisakė jį 1959 metams.

* Už gerą pareigų ėjimą LSS Jubiliejinių metų proga, tunto adjutantas s.v. psl. A. Prapulenis ir tunto išdininkas s.v. psl. A. Pranckevičius pakelti į skiltininko laipsnį.

* Į vilkiukų d-vę įstojo du nauji kandidatai: Julius Šermukšnis ir Gintaras Abramavičius.

* Lapkričio 1 d. L.S.B. V.S. Įsakymu LSB 40 metų sukakties proga, įvertindamas jų darbą ir pagelbą skautams, apdovanojo garbės ženklais ORDINU UŽ NUOPELNUS Worcesterio skautų Tėvų Komiteto narius: p. M. Židžiūnienę ir s.v. v.sl. L. Jakubauską.

* Vilkiukai visai neboja šalčių ir kas savaitę iškylauja gamtoje. Vilkiukas A. Gedmintas ir J. Pipiras net į tunto laikrašt-

25
telį "Žaibą" rašo, pamažu jie pasidarys geri rašytojai.

KANADOS RAJONAS

London, Ont.

* Dedamos pastangos pritraukti į talką darbe su Simano Daukanto d-vės vilkiukais ir paukštytėmis vyresnes skautes. Turint galvoje, kad daugumas vilkiukų ir paukštyčių yra mažamečiai, tikimasi, kad sesių talka bus labai naudinga ir reikšminga.

Toronto, Ont.

* Sausio pradžioje Toronto vilkiukų drėvė turėjo iškilmingą sueigą, kurios metu vienas kand. būrelis davė vilkiuko įžodį. Į sueigą buvo atsilankęs Rambyno tunto tuntininkas, taręs sveikinimo žodį įžodį davusiems. Sueigoj dalyvavo ir vilkiukų tėveliai, bei dr-ko pakviesti pulk. J. Šarauskio būrelio sk. vyčiai, kurie įžodžio metu stovėjo prie vėliavos. Po iškilmingos dalies sekė vilkiukams žaidimai. Juos pravedė tuntininkas ps.V. Abromaitis.

* Sausio 4 d. Šatrijos ir Rambyno tuntai buvo suruošę Kalėdų eglutę. Programą atliko patys skautai ir išraiškos šokio šokėjos, vadovaujamos p. J. Kvietytės-Urbonienės. Po programos buvo atvykęs Kalėdų senelis "iš Lietuvos", kuris visus mažuosius apdovanojo, su jais pažaidė bei padainavo.

* Sausio 10 d. Šatrijos tunto ir jūrų skautų rėmėjai buvo suruošę visuomenei vakarą - šokių, kurie praėjo su dideliu pasisekimu.

* Rambyno Vadijos posėdyje buvo aptarta tolimesnė tunto veikla. Be to, buvo iškelta mintis šiais metais suruošti Kanados Rajono stovyklą. Šimet sueina 10 metų nuo rajono įsikūrimo. Pabaigoj tuntininkas ragino visus vadovus užsisakyti "Sk. Aidą" ir "Mūsų Vyti". Visiems skautų tėvams išsiuntinėti paraginimai, kad atnaujintų "Sk.A.". prenumeratas.

* Rambyno tunto būklo prižiūrėtoju sutiko būti s.v. v.sl. J. Karasiejus. Vienetai, kurie nori naudoti būklą sueigoms, turi iš anksto pranešti. Skambinti TELEFONU LE. 3-8733.

* Sk. vyčių pulk. J. Šarauskio būrelis turėjo sueigą laužą, kurios metu kand. K. Poškus davė skauto įžodį. Į sueigą buvo pakviestos ir vyr. skautės bei Rambyno tunto tuntininkas, kuris tarė trumpą žodį.

Po iškilmingos dalies sekė diskusijos tema "Vyr. skautų ir vyčių santykiai stovykloje ir mieste", kurias pravedė s.v. v.sl. A. Dailydė. Po diskusijų sekė

vaišės, paruoštos s.v.v.sl.V.Šerno. Sešs tikrai buvo nustebintos vyčių vaišingumu ir nuoširdumu. Po vaišių ir kavutės buvo lauželis, kurį pravedė s.v.v.sl.J. Karasiejus, skaitė ir savo sukurtus kupletus apie Toronto skautus - tes IV tautinėj stovykloj, kur visi Toronto stovyklautojai sužinojo savo "užsiėmimus" bei "širdžių skausmus". Po to sekė dainos. Vyčiai dėkoja sesei D. Skrinškaitei, kuri daug prisidėjo prie naujų dainų pamokymo. Vakaras praėjo gražioj skautiškoj nuotaikoj. Paskutinį žodį tarė mūsų būrelio vadas, dėkodamas sesėms už atvykimą ir tikėdamas, kad sekančią tokią sueigą surengs sesės, į kurią pakvies vyčius. Juozas.

RAMUSIS RAJONAS - JAV

Los Angeles, Calif.

* Los Angeles jūrų skautai, j. ps. S. Makarevičiaus vadovaujami, lapkričio 27-30 dienomis buvo išvykę prie Salton Sea pastovyklauti.

Salton ežeras, esąs per 160 mylių į pietus nuo Los Angeles, sudaro vieną iš didžiausių Kalifornijoje vandens plotą (35 mylių ilgio ir 3-7 pločio). Pasižymi savo sūriu vandeniu ir primityvia, bet savotiškai įdomia dykumos aplinka.

Darbingoje nuotaikoje praleidę keturias dienas, jūrų skautai grįžo atgal į Los Angeles, nudegę nuo dykumos saulės ir vėjo, atsiveždami ne tik daugiau patyrimo, bet ir įdomių prisiminimų iš paskutinės šiais metais stovyklos. M.

VIDURIO RAJONAS - JAV

Cleveland, Ohio.

* (sks) Sausio 11 d. Clevelando Šv. Merželės Marijos Nepaliaujančios Pagalbos parapijos bažnyčioje atnašautos iškilmingos Šv. Mišios už paskutinio Lietuvos Respublikos Prezidento ir Lietuvos Skautų Seifo Ant. Smetonos vėlę. Pamaldose dalyvavo Clevelando Pilėnų tunto vėliava. Kun. dr. K. Širvaitis gausiai atsilankiusiems clevelandiečiams pamokslė priminė a. a. A. Smetonos meilę ir pasiaukojimą savo tautai.

Chicago, Ill.

* Š. m. gruodžio 13 d. Jaunimo centre įvyko religinė Bebrų sueiga, kurioje dalyvavo Nevėžio, Dubysos, Minijos ir Mituvos Bebrų valtyų pilnose uniformose.

Gražų pokalbį apie Šv. Kalėdų prasmę pravedė Baltijos Jūros tunto dvasios vadovas tėvas J. Raibužis, S. J., primin-

damas nepamiršti kalėdinio gerojo darbelio. Andrius A.

* (sks) Gruodžio 26-28 d. Basčio vasarvietėje prie Pewaukee ežero, Wis. buvo Akad. Jūrų Skautų Korp! Gintaras žiemos stovykla. Stovyklavo viso per 50 korporantų, vyresniosios jūrų skautės gintarės ir svečiai. Savaitgalio stovykloje pasidžiaugta žiemos gamtos malonumais - slidinėta apylinkės kalvose bei smagiai pasičiuožta ežere. Be to, Basčio svetainėje, kur taip skaniai maitintasi, buvo pravestos paskaitos bei diskusijos. Lektoriais ir pranešėjais buvo Dr. J. Aglinskienė, E. Šimaitis, V. Jucevičiūtė, A. Slapkauskas, D. Rutkaitė ir K. Butkus. Humoristiniais dalykais pasižymėjo K. Butkus, E. Šimaitis ir S. Lukauskas. Stovyklą sveikino v. s. O. Zailskienė, ASS Čikagos skyrius, stud. ateitininkai ir kt. Vakaraus šokta ir smagiai išsidainuota prie skaidriai liepsnojančio Basčių židinio.

* (sks) Gruodžio 28 d. Jaunimo Centre Čikagos jūrų sk. tėvų k-tas surengė nuotaikingą eglutę jūrų skautų atžalynui - ūd-rytėms ir bebrukams. Jaunieji kartu su tėvais gėrėjosi įdomia programa, džiaugėsi gautomis dovanomis bei vaišėmis, o taip pat padainavo bei pašoko apie eglutę.

* (sks) Čikagos jūrų skautų-čių taut. šokių grupė Neringa gruodžio 20 d. Roosevelt U-to kalėdiniam pobūvyje pašoko keturis tautinius šokius. Grupės vadovas K. Aleksūnas prieš šokius paaiškino amerikiečiams studentams lietuviškųjų šokių prasmę ir simboliką. Mūsiškiai žilrovy buvo entuziastingai priimti bei apdovanoti gėlėmis.

ARGENTINA

* (sks) Argentinoje, Buenos Aires pereinamųjų metų pabaigoje porą mėnesių trukusios tautinių šokių varžybos buvo visuotinio dėmesio centre: tiek lietuvių kolonijoje, tiek kitų tautų tarpe. Spaudoje žinios apie šias varžybas tiek plačiai pasklido, kad apie lietuvius buvo rašoma Italijoje einančiuose laikraščiuose.

Nuo pat pirmųjų pasirodymų lietuvių skautų tautinių šokių grupė buvo stipriausiųjų varžovų tarpe. Mūsiškiams vadovavo sk. v. psl. Z. Jaunius. Jo ir šokėjų nuostabių pastangų dėka baiginiuose pasirodymuose, gruodžio 13-14 d., lietuviai laimėjo antrąją vietą.

Nuopelnas už tą laimėjimą tenka mūsų skautų taut. šokių grupės vadovui psl. Z. Jauniui. Jis parodė ne vien tik sugebėjimą, energiją ir ištvermę, paruošdamas bei praveddamas šokius, bet jis kartu buvo gyvoji šokėjų dvasia, kuri juos lydėjo per visą varžybų laiką į laimėjimą.

Lietuvių kolonijoje skautų šokėjų antrosios vietos laimėjimas sutiktas su dide-

liu entuziazmu. Antroji vieta vos .18 taško skirtumu laimėta tarpe 36 šokių grupių iš 21 tautos.

Gruodžio 21 d. su didžiausiomis ovacijomis laimėtojams buvo įteiktos dovanos. Lietuviams įteikta didelė graži taurė ir garbės diplomai - dovanos kaip taut. šokių grupei. Be to, kiekvienam šokėjui-jai įteiktas suakutvinis medalis. Mūsiškiai per visą varžybų laiką, keisdami repertuarą, atliko šiuos šokius - Lenčiūgėlį, Šustą, Mikitą, Jonkelį, Ožį, Rugelį ir Malūną. Malūnas paskutiniame pasirodyme buvo nufilmuotas. Programos įvairumas stebino ne tik žiūrovus, bet ir varžybų vertinimo komisiją.

Sk. taut. šokių grupę sudaro Argentinoje gimęs arba naujosios emigracijos studijuojantis jaunas: Eugenija ir Marytė Čikštaitės, Olga Čekanauskaitė, Dangolė Valentinaitė, Ona Masiulytė, Adriana Vaisiūnaitė, Jonė Navikaitė, Irena Veličkaitė - Simanauskienė, Algis Lesniauskas, Romas Mackevičius, Tadas Jackevičius, Adolfas Ginteris, Algis ir Vitolis Rastauskai ir akordeonistai Eduardas Radionovas ir Vytautas Cibavičius.

Po paskutinio spektaklio lietuviai, atsisveikindami festivalio pirmininkui ir organizatoriui Sr. Mario Del Panta įteikė specialiai šiai progai ponios Avulienės išauštą originalią tautinę juostą.

* (sks) Lietuvų skautų taut. šokių grupėi Argentinoje laimėjus pelnytą antrąją vietą tarptautinėse šokių varžybose, ją pasave vaisėms pasikvietė pramonininkas inž. Jonas Čekanauskas. Priėmimas buvo jo naujoje viloje Saraudi. Dalyvavo visi skautai bei šokėjai su savo šeimomis. Argentinos lietuvių skautų vadovas ps. S. Babronis savo žodyje atpasakojė lietuvių šokėjų pasisėkimą tarptautiniuose pasirodymuose ir kartu pareiškė padėką ponams Čekanauskams už jaunimui skirtą dėmesį. Šeimnininkui sugiedota ilgiausių metų.

Pobūvyje taip pat dalyvavo Brazilijos keramikos pramonininkas P. Rimša, "Lai-ko" ir "Argentinos Lietuvių Balso" leidėjai ir keletas kitų vietos lietuvių pramonininkų, kurie taip pat žada pagerbti lietuvių skautus, kviesdami juos pas save.

Pobūvyje šokėjai pašoko porą tautinių šokių ir pritariami akordeono sudainavo kelias skambias sutartines. Vėliau buvo pasiūkota ir jaukiai pasilinksmina.

* (sks) Savo laiku spaudoje sukėlė įvairias diskusijas Argentinoje užtiktas Lietuvos Statuto egzempliorius. Mus pasiekė žinia, kad lietuvių skautų vyčių pastangomis yra padarytos to Lietuvos Statuto skyrių antgalvių ir teksto nuotraukos, kurias žadama perduoti mūsų istorikams studijų reikalam.

* (sks) Naujuosius Metus lietuviai skau-

tai Buenos Aires, Argentinoje, sutiko kartu su savo tėvais, bičiuliais ir rėmėjais. Su senaisiais metais atsisveikino lietuvių skautų vadovas Argentinoje ps. S. Babronis, peržvelgdamas nueitą kelią bei atliktus darbus, o kartu nužymėjo 1959 m. veiklos gaires. Kartu su vidurnakčio varpų garsais salėje suskambo čiurlionių "Op, op, Nemunėli"... Atsisėdus uždangai, scenoje prozektoriais buvo apšviestas skautų lėlijos ženklas, kurio papėdėje ant pedestalą stovėjo sk. tautinių šokių grupės laimėtoji taurė ir degė lietuviškos trispalvės ugnys. Salės pasieniais tryško fejerverkai, stebindami ir džiugindami svečius. Pakiliai sugiedotas Tautos Himnas ir ilgaisiais metų visiems lietuvių gajintojams bei visiems tautiečiams. Vaisių metu skambėjo gražios sutartinės. Linksmosios dalies pradžią skautai atžymėjo salėn paleistais balionėliais, prie kurių buvo prikabinę Naujųjų Metų sveikinimai bei aforizmai. Šokiams akordeonu grojo broliai R. ir V. Cibavičiai, o tarpais buvo grojamos lietuviškos plokštelės su įdainavimais. Šventės dalyviai išsinešė gražius ir malonius išpūdžius. Ten pat visų skautų ir sk. taut. šokių grupės dalyvių buvo nuosirdžiai pasveikintas šokių gr. vadovas Zigmas Jaunius, jo gimtadienio proga.

ANTROJI PAKISTANO TAUTINĖ STOVYKLA

Gruodžio 28 - sausio 4 dienomis vienuolikos tautų atstovai dalyvavo Tautinėje Pakistano Stovykloje Chittagong'e. Didžiausi kontingentai buvo pasiųsti indų, ceyloniečių, malajiečių, japonų, vokiečių ir iranėčių. Vengrus, o kartu ir visus egzilus skautus atstovavo prof. Janos Horvath, šiuo metu esąs Manilos universitete. Atidarymo parade profesorius žygiavo vienas paskui Vengrijos užrašą, kurį nešė šeimnininkai. Tas dalyvių tarpe sukėlė audringas ovacijas. Stovykla buvo atidaryta paties Pakistano prezidento gen. Muhannad Ayud Khan. Jis oficialiai priėmė prof. Horvath, kaip vienintelį Rytų Europos skautų atstovą Azijos džiamborėje. Priėmimo prezidentas pažadėjo ginti egzilų skautų bylą Tarptautiniame Biure. (Sutrumpintas vengrų skautų reportažas, prisiųstas specialiai "Skautų Aidui").

DIDŽIOSIOS MINTYS

Mintys apie auklėjimą

Auklėti, anot Pestalozzi, reikiama lavinti ir šviesti vidines žmogaus galias.

- Būti vadu yra ne amatas, o pašaukimas. Kas nori būti vadu, turi mokėti pats būti vadovaujamas.

- Peržiūrėk smulkmeniškiausiai, ar tavo koks nors pasiūlymas patarnaus auklėjimo tikslams; geriau nesielk taip, jei tatai nepadės auklėti.

- Jaunuolius padaryti stiprios valios, mokančiais elgtis gyvenime, darbščiais yra pagirtina; priduk jiems dar širdies, sielos, meilės, — tada išeis iš tikrų didingas junginys.

- Vadai neturi kitokio autoriteto, kaip tiktai pirmenybę būti smarkiausiu, daugiausiai žinančiu ir greičiausiai pasiaukojančiu.

- Kuo daugiau berniukai daro planų, trokšta ir tikisi, tuo geresnis jų vadas.

- Auklėjimas nieko neturi bendra su atlyginimu ir bausmėmis.

MAŽIEJI RAŠO

Aš esu 12 metų amžiaus. Anksčiau priklausiau prie amerikiečių skautų. O dabar įsijungiau į lietuvių skautų eiles. Man labai patinka. Daug įdomiau negu pas amerikiečius skautus.

Prašau siuntinėti "Skautų Aidą". Be to, norėčiau įsigyti lietuviškų knygų apie skautybę ir skautavimą. Prašau prisiųsti. Praneškite, kur aš turėsiu sumokėti pinigų. Ar jums pasiųsti, ar galiu sumokėti kam nors čia Čikagoje.

Vytautas Kasniūnas,
3754 W. 70th Pl.,
Chicago 29, Ill.

(Panašūs laišakai tik stiprina vadovų viltis. Šia proga norėtume vadovams priminti, kad vertėtų paraginti mažuosius broliukus, sesutes rašyti mums. Bet kuriuo skautišku reikalu mažųjų laišakai bus mielai spausdinami "Skautų Aide". Red.)

ATSIŪSTA paminėti

MAGYAR CSERKESZ, vengrų skautų laikraštis, Nr. 11, 1958 m. 12 psl. ir viršeliai. Patalpinta IV TS vadovybės ir svečių nuotrauka.

DE VERKENNER, Olandijos skautų žurnalas, Nr. 11, 1958 m., 28 psl. ir viršeliai. Skautininkas W. J. Boshuisen renka viso pasaulio skautų laikraščius. Jis turi jau surinkęs 597 skirtingas kopijas iš 46 kraštų. Štai, adresas tiems, kurie norėtų pasikeisti spauda su minėtu skautininku: Mr. W. J. BOSHUISEN, v. BERCKSTRAAT 67, DRIEBERGEN, NETHERLAND.

KIBIRKŠTYS, Australijos Rajono velykinės stovyklos laikraščių rinkinys (5 egz.), išleido s.v. kand. Lapinų būrelis, redagavo ir iliustravo R. Cibulskis.

ŽAIBAS, Worcesterio Nevėžio tunto skautų-čių laikraštėlis, Nr. 2, skirtas Kalėdų šventėms.

REMKIME
DŽIAMBORĖS
FONDA!

